

Conferința FINMEDIA și INSTITUTUL BANCAR ROMÂN
"RETAIL BANKING"
- Ediția a VII-a -

BASEL II

REDEFINIREA STRATEGIILOR

Florin Georgescu
Prim-viceguvernator
Banca Națională a României

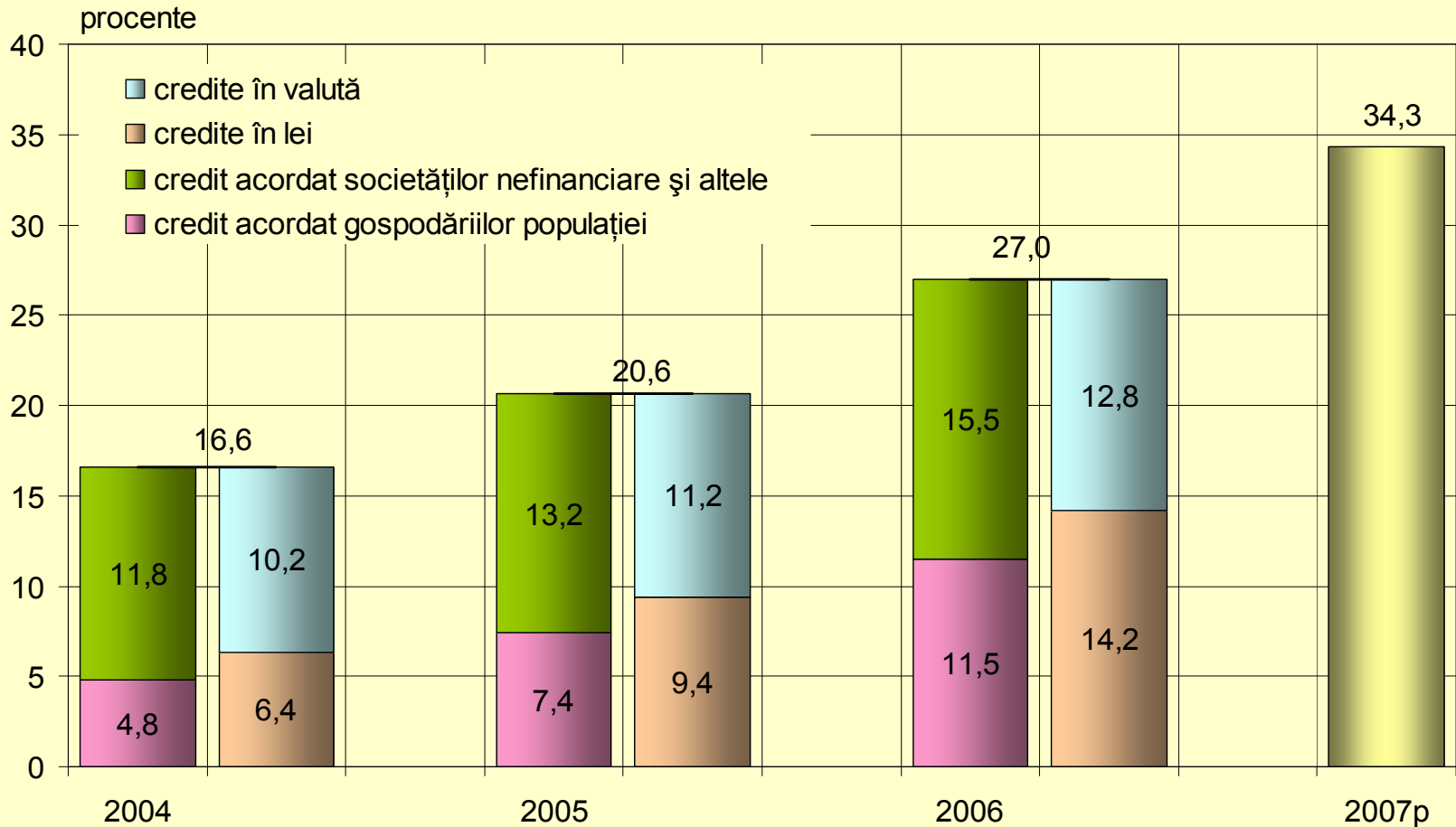
București, 2 octombrie 2007

Cuprins

I.	Evoluția creditului neguvernamental de tip <i>retail</i>	3
II.	Strategia europeană în domeniul serviciilor bancare de <i>retail</i>	11
III.	Necesitatea redefinirii strategiilor la nivelul instituțiilor de credit ca urmare a implementării cerințelor Basel II ...	14
IV.	Tratamentul expunerilor <i>retail</i>	19
V.	Stadiul dezvoltării mijloacelor de supraveghere prudencială.....	23

I. Evoluția creditului neguvernamental de tip *retail*

Intermedierea financiară*

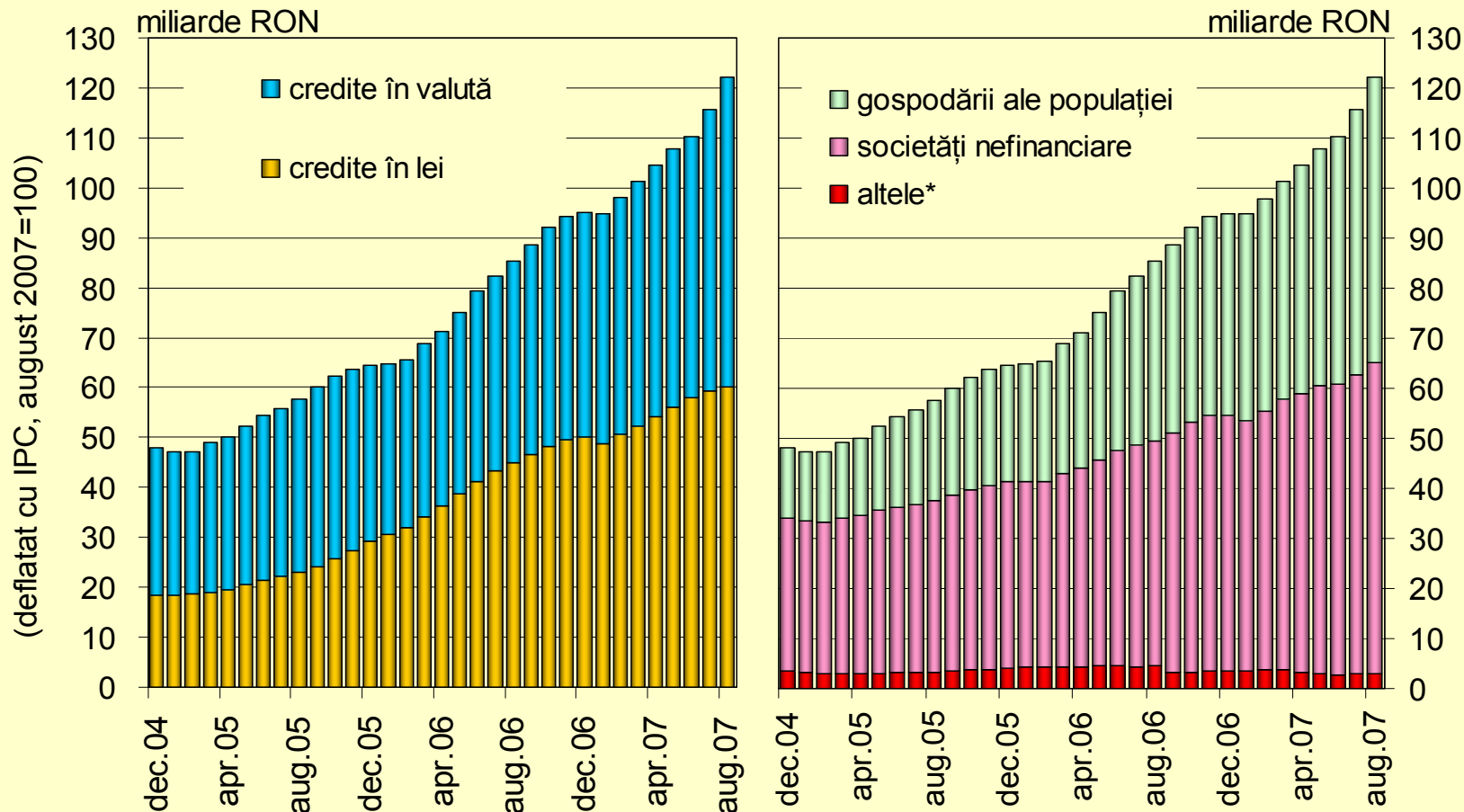

Sursa: Institutul Național de Statistică; Banca Națională a României

*) creditul neguvernamental/PIB

Creditul neguvernamental

(în termeni reali)

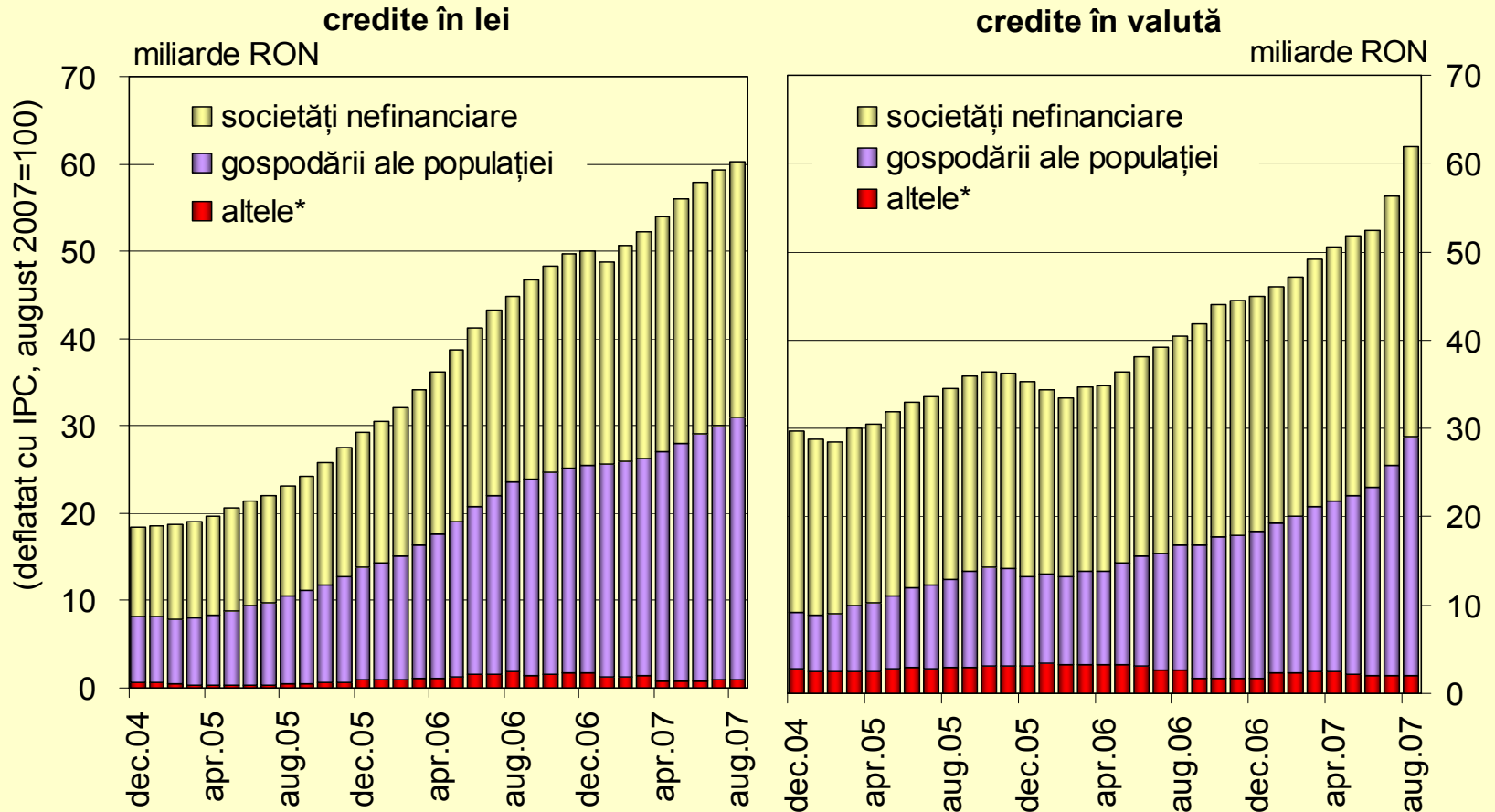

Sursa: Banca Națională a României;
Institutul Național de Statistică

*) societăți de asigurări, alți intermediari financiari și auxiliarii financiari

Creditul neguvernamental

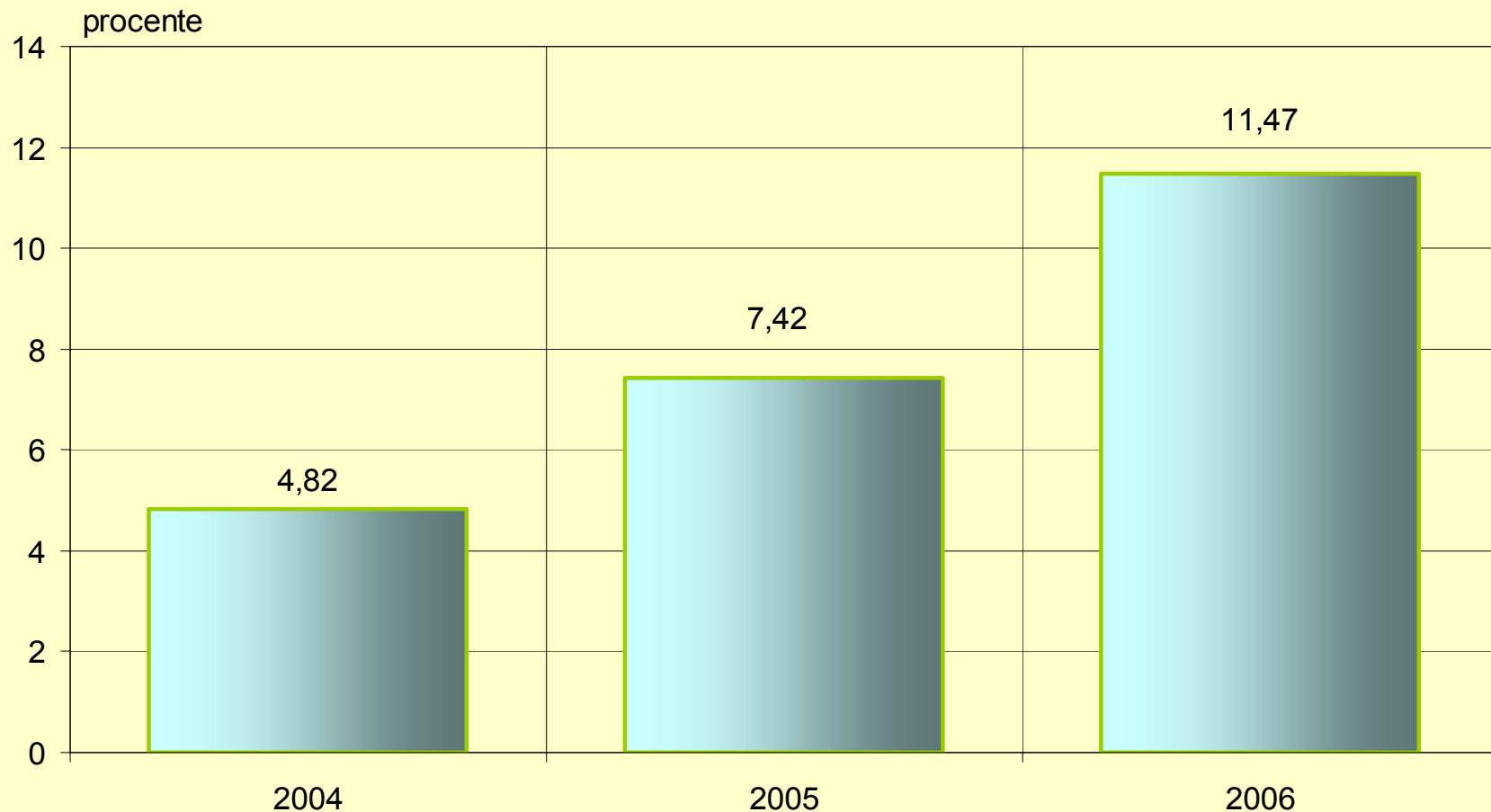
(în termeni reali)

Sursa: Banca Națională a României;
Institutul Național de Statistică

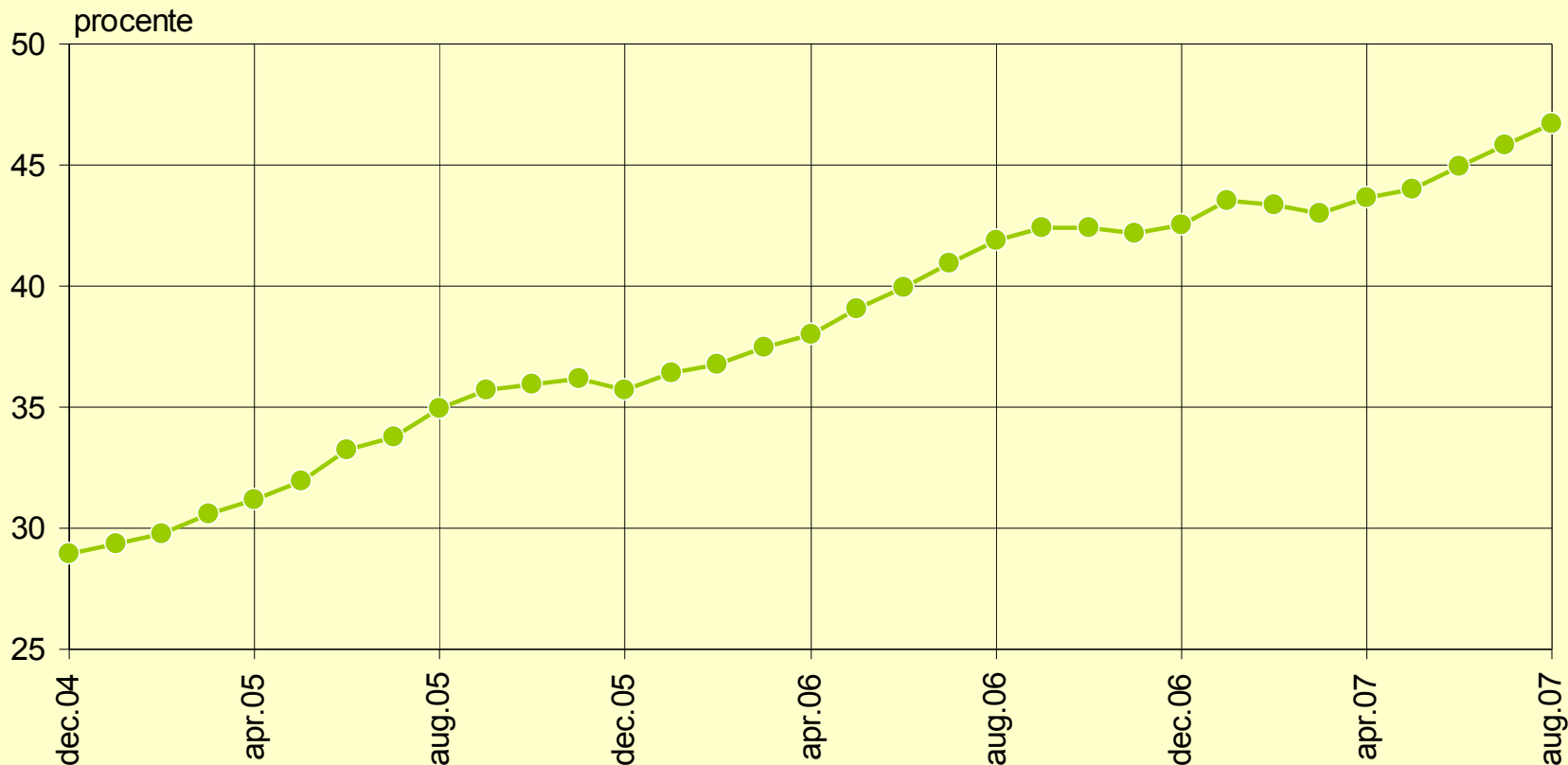
*) societăți de asigurări, alți intermediari financiari și auxiliarii financiari

Ponderea creditului acordat gospodăriilor populației în PIB

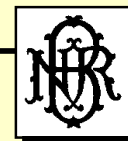
Sursa: Institutul Național de Statistică; Banca Națională a României

Ponderea creditului acordat gospodăriilor populației în total credit neguvernamental

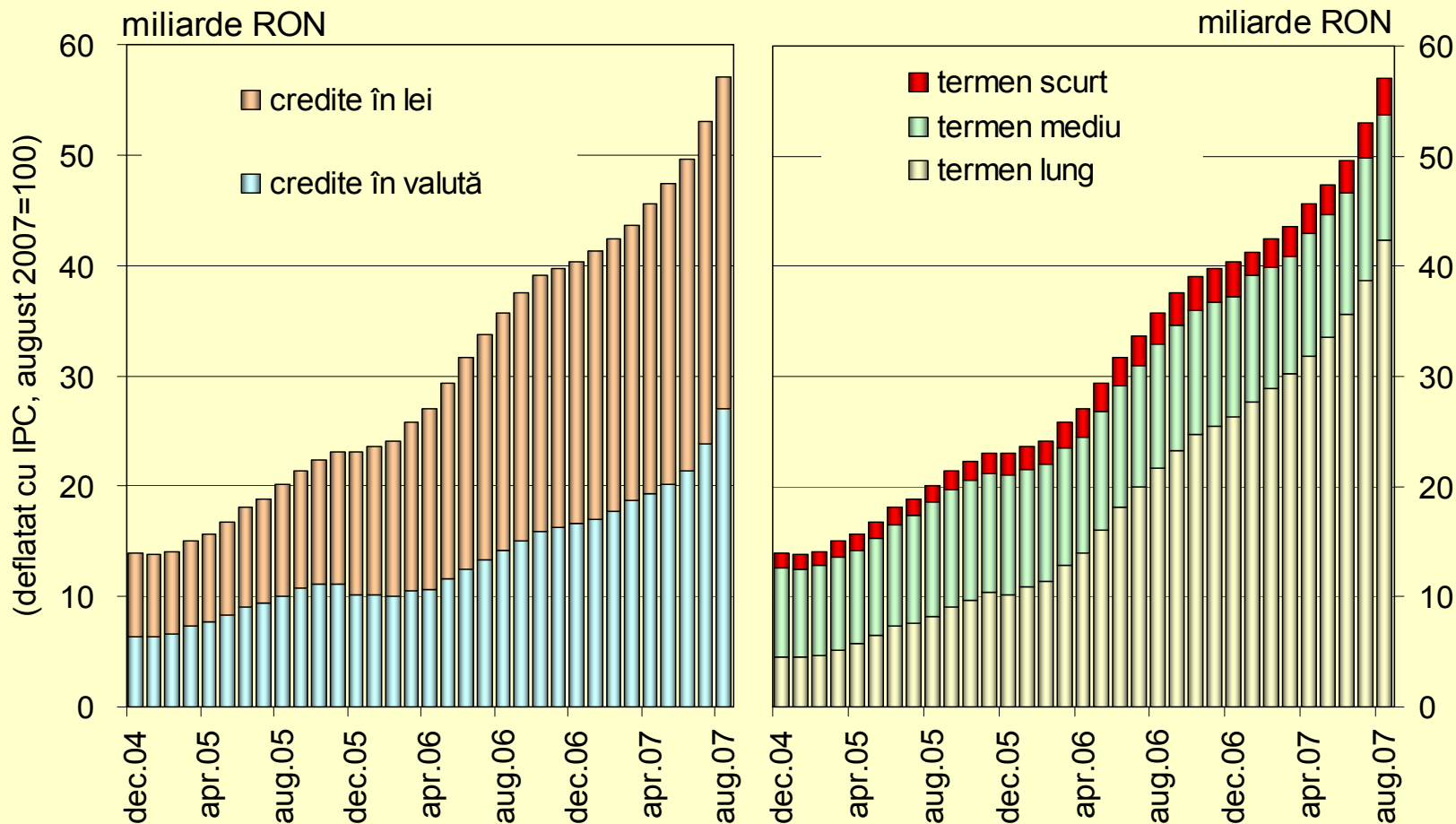

Sursa: Banca Națională a României

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

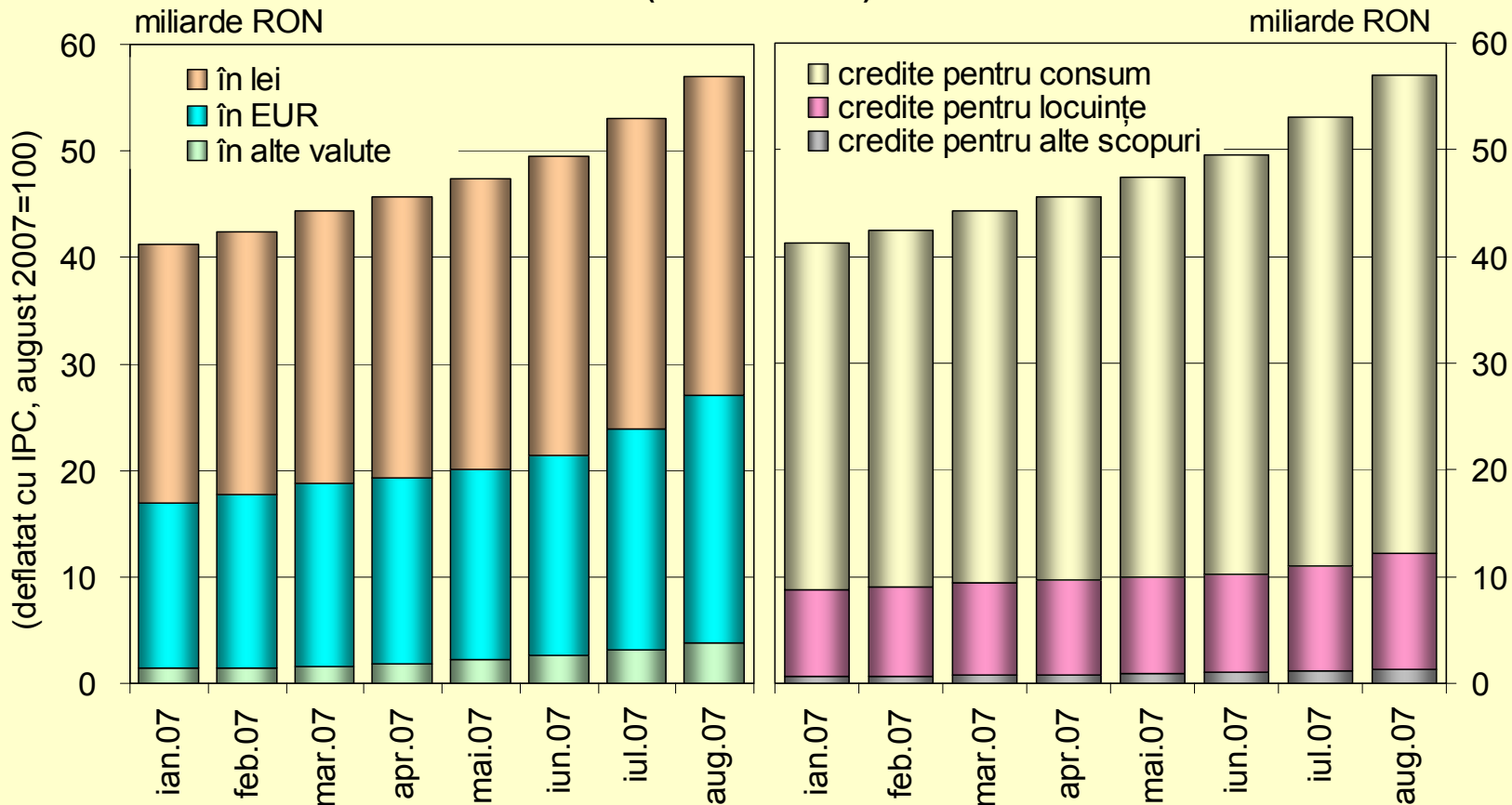
Credite acordate gospodăriilor populației (în termeni reali)

Sursa: Banca Națională a României; Institutul Național de Statistică

Credite acordate gospodăriilor populației

(în termeni reali)

Sursa: Banca Națională a României; Institutul Național de Statistică

II. Strategia europeană în domeniul serviciilor bancare de *retail*

II. Strategia europeană în domeniul serviciilor bancare de *retail* (a)

- **Cartea verde privind serviciile financiare de *retail* în Piața Internă** – document prin care Comisia Europeană a stabilit **obiectivele generale ale politicii în domeniu și măsurile necesare a fi întreprinse pentru a permite consumatorilor să beneficieze de avantajele oferite de o piață financiară unică, integrată**
 - ✓ **Obiective** legate de realizarea Pieței Unice în domeniul serviciilor financiare de *retail*:
 - reducerea prețurilor produselor financiare prin creșterea competiției
 - întărirea încrederii consumatorilor printr-un nivel mai bun de protecție a intereselor acestora
 - creșterea rolului consumatorului prin asigurarea accesului eficient la informații adecvate
 - ✓ **Barriere** transfrontaliere privind serviciile bancare de *retail*:
 - cardurile de plată – prețuri la consumator artificial crescute prin practicarea unor tipuri de comisioane nejustificate (comision multiplu)
 - acces restricționat al creditorilor străini la birourile de credit
 - acces restricționat la sistemele de plăți

II. Strategia europeană în domeniul serviciilor bancare de *retail* (b)

✓ Măsuri și acțiuni potențiale în domeniul serviciilor financiare de *retail*:

- **standardizarea informațiilor precontractuale oferite consumatorilor** (credit de consum, credit ipotecar, servicii de plăți) – vizează creșterea calității informării clientului și facilitarea accesului acestuia la produse bancare transfrontaliere
- **reglementarea activității intermediarilor de credite**
- **oferirea unor servicii bancare simple și standardizate**
- **utilizarea procedurilor alternative de soluționare a litigiilor (*Ombudsman*) și afilierea la FIN-NET** (rețea lansată de Comisia Europeană, în anul 2001, ce facilitează soluționarea litigiilor transfrontaliere din domeniul serviciilor financiare)
- **introducerea unei proceduri standardizate în cazul schimbării furnizorului de servicii bancare**, în scopul creșterii mobilității clienților prin reducerea costurilor implicate de schimbarea băncii

III. Necesitatea redefinirii strategiilor la nivelul instituțiilor de credit ca urmare a implementării cerințelor Basel II

III.1. Necesitatea redefinirii strategiilor la nivelul instituțiilor de credit ca urmare a implementării cerințelor Basel II (a)

- **Adaptarea strategiilor de afaceri, a politicilor și procedurilor interne la cerințele impuse de aplicarea Noului Acord de Capital – BASEL II**
- **Adoptarea celor mai bune practici de guvernare corporativă, astfel încât responsabilitățile fiecărei structuri de conducere să fie clar definite și separate**
- **Reconfigurarea strategiilor de administrare a riscurilor semnificative și a întregului proces de gestionare a riscurilor**

III.1. Necesitatea redefinirii strategiilor la nivelul instituțiilor de credit ca urmare a implementării cerințelor Basel II (b)

- Necesitatea ca fiecare instituție de credit să dispună de un **sistem de control intern bine structurat și eficient** care să faciliteze accesul la informație, **conform cerințelor BASEL II**
- Reconfigurarea obiectivelor instituțiilor de credit în **domeniul clienței, produselor și serviciilor bancare**
- **Stimularea finanțării întreprinderile mici și mijlocii**, ca urmare a încadrării expunerilor instituțiilor de credit față de această categorie de clienți într-o clasă mai favorabilă de expuneri, respectiv **creanțe de tip *retail***

III.1. Necesitatea redefinirii strategiilor la nivelul instituțiilor de credit ca urmare a implementării cerințelor Basel II (c)

- **Asigurarea cu personal de înaltă calificare,** prin derularea unor programe de pregătire a resurselor umane din bănci, pentru a cunoaște cerințele Basel II
- **Alegerea unor soluții IT care să asigure accesul rapid la date și calitatea corespunzătoare a informațiilor**

III.2. Modificarea condițiilor de finanțare în contextul aplicării Basel II

Variabilele costului de finanțare	Efectele aplicării Basel II
Costul de finanțare	Influențat de sensibilitatea la risc a abordărilor folosite pentru cuantificarea riscurilor
Cheltuielile de administrare privind procesul de creditare	Deși tendința este de creștere având în vedere, în special, noile cerințe de natură calitativă care trebuie evaluate, competiția va fi cea care va reclama proceduri eficiente standardizate pentru menținerea competitivității
Marja de risc	Depinde de riscul asociat fiecărei expuneri, putând să descrească în funcție de abordarea utilizată sau de garanțiile furnizate
Costul de reglementare	Alinierea la raportările elaborate de Comitetul Supraveghetorilor Bancari Europeni (CEBS) asigură convergența cerințelor de raportare, înlăturând efectele negative ale diferențelor majore în legătură cu abordările fiecărei autorități de supraveghere
Randamentul capitalului așteptat de acționari	Posibile așteptări de randamente superioare ca urmare a asocierii aplicării Basel II cu cerințele de capital mai mici

IV. Tratatamentul expunerilor *retail*

Ponderi de risc aplicabile expunerilor *retail* – potrivit abordării standard pentru riscul de credit (a)

Ponderi de risc a) actuale b) Basel II	Cerințe	
	Privind expunerea	Privind garanția
Credit ipotecar locativ a) 50% b) 35%	➤ Expunerea este garantată cu ipoteci de prim rang asupra proprietăților imobiliare locative care sunt sau vor fi locuite ori date cu chirie de către proprietar spre a fi locuite; sunt avute în vedere și expunerile din tranzacțiile de leasing financiar imobiliar ➤ Expunerea reprezintă cel mult 75% din valoarea proprietății	➤ Valoarea proprietății imobiliare nu depinde în mod semnificativ de riscul de credit al debitorului ➤ Riscul de credit al debitorului nu depinde în mod semnificativ de performanța în exploatarea proprietății imobiliare sau a proiectului suport, ci de capacitatea acestuia de a rambursa datoria din alte surse

Ponderi de risc aplicabile expunerilor *retail* – potrivit abordării standard pentru riscul de credit (b)

Ponderi de risc a) actuale b) Basel II	Cerințe	
	Privind expunerea	Privind garanția
Credit retail negarantat a) 100% b) 75%	➤ Expunerea trebuie să fie înregistrată față de una sau mai multe persoane fizice sau față de o entitate mică sau mijlocie ➤ Expunerea prezintă una din următoarele forme: ✓ credite și linii de credit reînnoibile (incluzând carduri de credit și descoperit de cont) ✓ credite de consum și contracte de leasing (credite auto, leasing auto, credite pentru studii etc.) ✓ alte facilități de credit și angajamente (emitere de garanții) pentru entități mici și mijlocii ➤ Gradul de dispersie (granularitatea) – existența unui număr semnificativ de expuneri cu caracteristici similare – minim 500 ➤ Expunerea totală a instituției de credit (și a grupului din care aceasta face parte) față de un debitor de tip <i>retail</i> (și de grupul din care acesta face parte) nu trebuie să depășească echivalentul în lei a 1 milion euro	–

Ponderi de risc aplicabile expunerilor *retail* – potrivit abordării standard pentru riscul de credit (c)

Ponderi de risc	Cerințe	
	Privind expunerea	Privind garanția
100%	➤ Expunerea nu îndeplinește condițiile pentru a i se aplica una dintre ponderile de risc de 35%, respectiv 75%	-

V. Stadiul dezvoltării mijloacelor de supraveghere prudențială

V.1. COREP (*Common Reporting*) – adaptarea sistemului de raportări prudențiale ale instituțiilor de credit către Banca Națională a României (a)

- **Reprezintă un cadru standardizat de raportare prudențială în Uniunea Europeană, dezvoltat de Comitetul Supraveghetorilor Bancari Europeni (CEBS)**
- **Stabilește forma și conținutul raportărilor aferente cerințelor minime de capital la nivel individual și după caz consolidat**

V.1. COREP (*Common Reporting*) – adaptarea sistemului de raportări prudențiale ale instituțiilor de credit către Banca Națională a României (b)

- **Implementarea cadrului de raportare prudențială COREP la nivelul sistemului bancar din România:**
 - ✓ **Cadrul de raportare COREP va fi aplicabil** instituțiilor de credit atât la nivel individual cât și la nivel consolidat, **începând cu anul 2008**
 - ✓ Transpunerea în legislația națională a cadrului de raportare prudențială COREP prin emiterea **Ordinului Băncii Naționale a României nr.12/30.07.2007** privind raportarea cerințelor minime de capital privind instituțiile de credit

V.1. COREP (*Common Reporting*) – adaptarea sistemului de raportări prudențiale ale instituțiilor de credit către Banca Națională a României (c)

- Alinierea raportărilor referitoare la fondurile proprii și la riscul de piață la noile cerințe ale cadrului de raportare prudențială COREP încă din cursul anului 2007, scop în care au fost emise:
 - ✓ **Ordinul Băncii Naționale a României nr. 8/25.05.2007** privind raportarea fondurilor proprii la nivel individual ale instituțiilor de credit
 - ✓ **Ordinul Băncii Naționale a României nr. 9/25.05.2007** privind raportarea de către instituțiile de credit a situației adecvării capitalului la nivel individual

V.1. COREP (*Common Reporting*) – adaptarea sistemului de raportări prudențiale ale instituțiilor de credit către Banca Națională a României (d)

➤ Proiecte în curs de derulare:

- ✓ **Efectuarea de către instituțiile de credit a unei simulări privind necesarul de capital conform Basel II pe baza datelor din situațiile financiar-contabile la data de 30.09.2007**
- ✓ **Rezultatele acestui exercițiu vor fi transmise Băncii Naționale a României până la data de 26.11.2007**

V.2. FINREP (*Financial Reporting*) – adaptarea sistemului de raportări financiare ale instituțiilor de credit către Banca Națională a României (a)

- **Reprezintă un cadru standardizat de raportare financiară** utilizat de autoritățile de supraveghere prudențială din Uniunea Europeană
- **Strategia de implementare a FINREP** pentru sistemul bancar românesc cuprinde:
 - ✓ **Aplicarea FINREP la nivel consolidat**, începând cu situațiile financiare întocmite la data de **31.12.2006**
 - ✓ **Aplicarea FINREP pentru situațiile financiare elaborate la nivel individual**, începând cu exercițiul financiar al anului **2008**

V.2. FINREP (*Financial Reporting*) – adaptarea sistemului de raportări financiare ale instituțiilor de credit către Banca Națională a României (b)

- **Transpunerea în practică a Strategiei de implementare a FINREP**
 - ✓ **Definitivarea pachetului de acte normative:**
 - **Ordinul Băncii Naționale a României nr. 6/25.05.2007** privind situațiile financiare consolidate conforme cu Standardele Internaționale de Raportare Financiară, solicitate instituțiilor de credit în scopuri de supraveghere prudențială
 - **Ordinul Băncii Naționale a României nr. 13/30.07.2007** privind situațiile financiare FINREP la nivel individual, aplicabile instituțiilor de credit

V.2. FINREP (*Financial Reporting*) – adaptarea sistemului de raportări financiare ale instituțiilor de credit către Banca Națională a României (c)

- ✓ Întocmirea în luna iunie 2007 a unui set de situații financiare consolidate **FINREP** simplificate și **COREP**, în baza datelor înregistrate la datele de 31.12.2005 și 31.12.2006, pentru a răspunde cerințelor de raportare către Banca Centrală Europeană, respectiv:

FINREP – simplificate	COREP
Bilanț	Fonduri proprii
Contul de profit și pierdere	Solvabilitate
Informații privind, în principal, activele deteriorate și structura angajamentelor	

V.3. Acțiuni pe linia activității de supraveghere în vederea alinierii la cerințele Basel II (a)

- Desfășurarea în luna septembrie 2007 a unor **acțiuni de supraveghere *on-site* la instituțiile de credit, persoane juridice române**, în vederea evaluării stadiului implementării cerințelor Basel II, în cadrul cărora au fost evaluate:
 - ✓ **Politicile** privind implementarea Basel II
 - ✓ **Performanțele sistemelor informatice ale instituțiilor de credit**
 - ✓ **Politicile privind adaptarea sistemelor informatice la noile cerințe impuse de cadrul Basel II**

V.3. Acțiuni pe linia activității de supraveghere în vederea alinierii la cerințele Basel II (b)

- **Specialiștii din sistemul bancar și cei din Banca Națională a României** au participat și continuă să ia parte la **seminarii și sesiuni de specialitate la nivel național și internațional** pentru cunoașterea aprofundată a Noului Acord de Capital - Basel II